Nieuwsbrief PMMBO november 2026

Kunt u deze nieuwsbrief niet goed lezen of werken de links niet?
Bekijk de nieuwsbrief op de PMMBO-website.

Platform Medezeggenschap MBO

voor en door ondernemingsraden in het mbo

Editorial: Medezeggenschap is écht werk dat ertoe doet!

Beste OR-leden, ambtelijk secretarissen en betrokkenen bij de medezeggenschap,

De herfst is in volle gang en op de mbo-instellingen draait de cyclus van beleid, begroting en organisatieontwikkeling op volle toeren. Als Platform Medezeggenschap MBO (PMMBO) zien we dagelijks hoeveel inzet en professionaliteit ondernemingsraden tonen. Medezeggenschap is geen administratieve vink achteraf, maar inhoudelijk werk dat er direct en écht toe doet! Een kritische en deskundige ondernemingsraad houdt het bestuur scherp op de maatschappelijke opdracht van het beroepsonderwijs en zorgt dat de stem en ervaringen van medewerkers daadwerkelijk worden meegenomen.

In deze rijke november-editie praten we u bij over belangrijke instrumenten, onderzoeksresultaten en actuele landelijke ontwikkelingen. Voor de snelle lezer hebben we hieronder een handig inhoudsoverzicht opgenomen.

Inhoud van deze nieuwsbrief

In deze editie leest u over de volgende onderwerpen:

- 1. Geactualiseerde Handreiking Instemmingsrecht Hoofdlijnen Begroting
- 2. Scholingsaanbod & Cursussen voor de OR
- 3. Monitor Kohnstamm Instituut & Bestuurlijke Bijeenkomst 14 april 2027
  - *Aansluitend landelijk nieuws:* Staat van de Medezeggenschap 2026 (PO en VO)
  - *Aansluitend landelijk nieuws:* Project Versterking Medezeggenschap II [VM2] (PO en VO)
- 4. JOBmbo evenement: Studeren & Participeren
- 5. Vakmanschap, Professionalisering & Visiedocument Kwaliteit 3.0
- 6. Belangrijke Data & RECTIFICATIE Tweedaagse 2027
- 7. Intervisiegroep voor OR-voorzitters in het mbo
- 8. Terugblik & Handige Links

1. Belangrijk instrument: Geactualiseerde Handreiking Instemmingsrecht Hoofdlijnen Begroting

Het begrotingsseizoen staat weer voor de deur. Om ondernemingsraden, studentenraden en colleges van bestuur te ondersteunen bij het financiële gesprek, hebben het Platform Medezeggenschap MBO, de MBO Raad en JOB mbo gezamenlijk de **Handreiking instemmingsrecht op hoofdlijnen van de jaarlijkse begroting** geactualiseerd.

Op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) heeft de gezamenlijke vergadering van ondernemingsraad en studentenraad instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de jaarlijkse begroting. De lumpsumfinanciering geeft instellingen beleidsvrijheid, en juist daarom is een goed geïnformeerd gesprek over de strategische keuzes essentieel.

Daarnaast is het van belang dat zowel de studentenraad als de ondernemingsraad een duidelijke eigen inbreng leveren waarvan ook de financiering in de begroting moet worden meegenomen.

Het 6-stappenplan in een oogopslag

Stap	Fase	Omschrijving
Stap 1	**Voorbereiding CvB**	Het CvB stelt de hoofdlijnen op en verzamelt onderbouwende stukken (meerjarig financieel beleid, formatiebeleid, studentenprognoses, investeringsplan).
Stap 2	**Informatieverstrekking**	Het CvB verstrekt tijdig alle relevante informatie aan de ondernemingsraad, studentenraad en ouderraad.
Stap 3	**Gezamenlijke vergadering**	OR en Studentenraad komen samen in overleg met het CvB om de financiële uitgangspunten te bespreken en te bevragen.
Stap 4	**Besluitvorming**	Beide raden stemmen over de hoofdlijnen. Instemming van **beide** raden is vereist voor vaststelling door het CvB.

Stap 5	**Bij meningsverschil**	Overleg tussen CvB en raden om het verschil op te lossen; indien nodig wordt de landelijke geschillencommissie ingeschakeld.
Stap 6	**Afronding & vaststelling**	Na instemming worden de hoofdlijnen definitief en controleren de raden de uitwerking in de definitieve begroting.

Waar hebben de SR en de OR concreet instemmingsrecht op?

Waar gaat het geld naartoe, en waarom? Artikel 8a.1.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) geeft de gezamenlijke vergadering van de ondernemingsraad en de studentenraad instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de jaarlijkse begroting. Daarbij moet in ieder geval aandacht zijn voor onderwijs, huisvesting en beheer, investeringen en personeel.

Denk aan de verdeling van middelen over opleidingen en onderwijsteams, de verhouding tussen onderwijs en overhead, de inzet van financiële reserves, investeringsprioriteiten en de financiële gevolgen van strategische beleidskeuzes. Deze onderwerpen maken zichtbaar hoe geld en beleid samenhangen.

Hoewel de wet de mogelijkheid biedt om deze hoofdlijnen via een algemene maatregel van bestuur (AMvB) nader uit te werken, is die AMvB er nooit gekomen. Dat betekent echter niet dat de medezeggenschap zich moet beperken tot de vier genoemde onderwerpen.

Bij lumpsumfinanciering heeft het bestuur veel vrijheid om publieke middelen te besteden. Juist daarom is het belangrijk dat de medezeggenschap kan meepraten over de keuzes achter de begroting. Niet alleen wanneer de verdeling al op papier staat, maar ook bij het bepalen van financiële uitgangspunten, prioriteiten en verdeelprincipes.

Maak daarom afspraken in het over hoe en wanneer de raden bij deze keuzes worden betrokken. Zo kan het instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting beter worden benut en krijgt de medezeggenschap meer zicht op de besteding van middelen en de prioriteiten van de instelling.

De kern: beleidsvrijheid voor het bestuur betekent niet dat de medezeggenschap buitenspel staat. Het gesprek over de begroting gaat ook over de keuzes achter de cijfers.

> **Tip:** Zorg dat u als OR tijdig beschikt over de instellingskaderbrief of meerjarenjarenprognoses. Een goed voorbereid overleg voorkomt dat instemming een formeel 'sluitstuk' wordt en maakt van de OR een volwaardige gesprekspartner aan de voorkant!

---

2. Scholingsaanbod & Cursussen voor de OR

Een sterke OR investeert in kennis en vaardigheden. PMMBO biedt praktijkgerichte scholingsdagen aan die specifiek zijn afgestemd op de mbo-context. Er zijn momenteel nog plaatsen beschikbaar voor de volgende cursussen:

🗓️ Uitgelichte Cursusdag: Dinsdag 2 maart 2027

Zet **dinsdag 2 maart 2027** alvast groot in uw agenda! Op deze centrale scholingsdag kunt u kiezen uit drie verdiepende en praktijkgerichte scholingen:

- **Scholing: AI in het mbo-onderwijs en de OR**
  Ontdek wat de opkomst van Kunstmatige Intelligentie (AI) betekent voor het onderwijs, de werkomgeving en het toetsen van beleid door de OR.
- **Scholing: Basiscursus OR**
  De ideale introductie voor (nieuwe) OR-leden over wetgeving (WOR), bevoegdheden en de basisvaardigheden voor effectief raadswerk.
- **Scholing: Commissie Onderwijs**
  Verdieping in onderwijslogistiek, kwaliteitszorg en de specifieke rol van de onderwijscommissie binnen de medezeggenschap.

🛍️ Scholingen in het Tweede Kwartaal van 2027 (Q2 2027)

In het tweede kwartaal van 2027 staan de volgende scholingen op het programma (exacte data volgen binnenkort via onze website):

- **Scholing Ambtelijk Secretaris, Strategie & Beleid, en Verdieping Financiën**
  Verdieping in financiële kengetallen, strategische koersbepaling en de versterking van de ambtelijk secretaris als organisatorische backbone.
- **Scholing Dagelijks Bestuur, Samenwerking met de Bestuurder en Werkdruk & Werkplezier**
  Praktische handvatten voor het DB om het overleg met de bestuurder effectief in te richten en werkdruk binnen de organisatie op de agenda te houden.

👉 *Meer informatie en direct inschrijven via **pmmbo.nl/agenda**.*

---

3. Monitor Kohnstamm Instituut: "Samen sta je sterker" & Conferentie 14 april 2027

Het Kohnstamm Instituut voerde in opdracht van OCW het grootschalige monitoronderzoek *"Samen sta je sterker: monitor medezeggenschap in het mbo"* uit. Dit onderzoek richt zich op de samenwerking binnen de **governancedriehoek** (CvB, RvT en medezeggenschap) op mbo-instellingen.

Kernbevindingen voor de MBO-praktijk

- **Grote tevredenheid over overleg met het CvB:** Ruim 75% van de ondernemingsraden beoordeelt de relatie met het bestuur als goed. Minder dan de helft ervaart echter dat zij voldoende invloed uitoefent op besluiten en daadwerkelijk als klankbord fungeert.
- **Versterking relatie met de Raad van Toezicht:** Veel ondernemingsraden geven aan behoefte te hebben aan een periodiek overleg met de RvT (zonder directe aanwezigheid van het CvB) om een inhoudelijk gesprek te voeren over thema's die binnen de instelling spelen en hoe de RvT en medezeggenschap hier naar kijken, plus de mogelijkheid om in een vroeg stadium signalen en zorgen te delen.
- **Onderlinge afstemming OR en Studentenraad:** Zorg voor structureel contact tussen OR en studentenraad, dit leidt tot meer diepgang, wederzijds begrip en een sterkere gezamenlijke positie richting het bestuur.

Save the Date: Bestuurlijke Bijeenkomst op 14 april 2027 in Woerden

Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek organiseert PMMBO (initiatiefnemers Wouter van der Toorn, Mischa van der Wolk en Mathijs de Lijster) een landelijke netwerkbijeenkomst:

- **Datum:** Woensdag 14 april 2027
- **Locatie:** 't Huis van het mbo te Woerden
- **Doelgroep:** Leden van Raden van Toezicht, Colleges van Bestuur, OR-leden en vertegenwoordigers van Studentenraden (JOB mbo).

Samen gaan we in gesprek over het versterken van de overlegcultuur, het wegnemen van hiërarchische drempels en het borgen van een gelijkwaardig niveau van facilitering. Gedroomde uitkomst is OR/SR, bestuurders en toezichthouders vertalen gezamenlijk de bevindingen en aanbevelingen uit de Monitor Medezeggenschap naar hun eigen praktijk, versterken de samenwerking binnen de Gouden Driehoek en formuleren concrete prioriteiten, acties en vervolgafspraken om de medezeggenschap te versterken en te borgen.

Aansluitend landelijk nieuws: Staat van de Medezeggenschap 2026

Uit de meest recente landelijke meting *"Staat van de medezeggenschap 2026"* (uitgevoerd door onderzoeksbureau Oberon in opdracht van het Project Versterking Medezeggenschap VM2) komt een waardevol beeld naar voren over hoe medezeggenschapsraden en bestuurders de onderlinge samenwerking in het PO en VO ervaren.

De belangrijkste uitkomsten op een rij:

- **Positieve overlegkwaliteit:** Liefst **94%** van de respondenten beoordeelt de kwaliteit van de vergaderingen als positief. Bestuurders typeren medezeggenschapsraden als *betrokken* (83%), *samenwerkingsgericht* (71%) en *constructief* (63%).
- **Ervaren werkbelasting blijft een belangrijk aandachtspoint:** Hoewel de meeste raden voldoende tijd ervaren voor hun basistaken, geeft **44% van de personeelsleden** in de

medezeggenschap aan dat zij de werkzaamheden regelmatig als een (te) grote belasting ervaren.

- **Scholing & Professionalisering: 60%** van de raadsleden volgt minstens één keer per jaar scholing, en **58%** volgt in de eerste zes maanden een introductiecursus. Er blijft een grote behoefte bestaan aan inhoudelijke en procedurele ondersteuning.

Herkenbaar voor uw raad? *Deze cijfers onderstrepen dat goede tijdsfacilitering, urencompensatie en regelmatige scholing geen 'luxe' zijn, maar noodzakelijke randvoorwaarden om raadsleden te bescherming tegen overbelasting en de medezeggenschap krachtig te houden.*

Aansluitend landelijk nieuws: Project Versterking Medezeggenschap II (VM2)

Sinds dit najaar is de tweede fase van het landelijke subsidieproject **Versterking Medezeggenschap II (VM2)** van start gegaan. Met ondersteuning van het Ministerie van OCW bundelen vakbonden (FvOv, AOb, CNV), werkgevers- en toezichthoudersorganisaties (VO-raad, PO-Raad, VTOI-NVTK, AVS) én ouder- en studentenorganisaties (LAKS, Ouders & Onderwijs) hun krachten.

Het doel van VM2 is om medezeggenschapsraden in de praktijk van het PO en VO te ondersteunen met praktische instrumenten, scholingsmodules, handreikingen en netwerkbijeenkomsten. PMMBO is nauw betrokken bij deze landelijke initiatieven om te borgen dat de specifieke behoeften van de mbo-sector optimaal vertegenwoordigd zijn.

---

4. JOBmbo evenement: Studeren & Participeren

JOBmbo organiseert het evenement **'studeren & participeren'**. Tijdens deze dag hebben studenten uit studentenraden en onderwijsprofessionals de gelegenheid om met elkaar in gesprek te gaan, ideeën op te doen en workshops te volgen.

Houd jij je binnen jouw organisatie bezig met medezeggenschap en participatie? Wil je inspiratie hierover opdoen en samen met studenten en andere professionals studentenparticipatie stimuleren?

Datum: Dinsdag 12 januari 2027
Tijd: 10:00 – 16:30 uur
Locatie: Utrecht

Meld je nu aan via deze link: Het evenement 'studeren & participeren' - JOB MBO

---

5. Vakmanschap, Professionalisering & Visiedocument Kwaliteit 3.0

In opdracht van OCW hebben leraren, vak- en beroepsorganisaties (AOb, CNV, BVMBO, FvOv en Platform VVVO) de landelijke **bekwaamheidseisen** herijkt. Deze eisen beschrijven wat docenten moeten kennen en kunnen op vakinhoudelijk, didactisch, pedagogisch én professioneel vlak.

Naar aanleiding hiervan heeft de werkgroep *Platform Beroepskwaliteit* van de BVMBO het **Visiedocument Kwaliteit 3.0** opgesteld, specifiek gericht op het mbo.

Wat betekent dit voor de Ondernemingsraad?

Veel thema's uit het Visiedocument Kwaliteit 3.0 raken rechtstreeks aan het instemmings- en adviesrecht van de ondernemingsraad op het gebied van personeels- en formatiebeleid:

- **Professionaliseringsregelingen & Functiedifferentiatie:** Hoe worden docenten gefaciliteerd in hun ontwikkeling en hoe is de functiematrix (LB, LC, LD) ingericht?
- **Professionele ruimte & Zeggenschap:** Hoe krijgen docenten zeggenschap over de inhoud van hun vak en de inrichting van hun onderwijs?
- **Begeleiding van startend personeel:** Welke kaders borgen dat startende docenten goed opgevangen en begeleid worden?

Deze notitie biedt een inhoudelijke leidraad om de professionele dialoog binnen de instelling en het gesprek over de wijze waarop met bevoegdheid en bekwaamheid van docenten wordt omgegaan op een hoger plan te brengen. De notitie biedt ook kaders en een visie op de doorontwikkeling van docenten in het mbo. Vanuit dit doel roept PMMBO medezeggenschapsraden en ondernemingsraden op om het Visiedocument Kwaliteit 3.0 te benutten bij gesprekken met het bestuur over het formatie- en professionaliseringsbeleid.

---

6. Belangrijke Data & Rectificatie (Agenda PMMBO)

Noteer de volgende belangrijke data alvast in uw agenda, jaarplanning en roosters van uw OR:

donderdag 30 september en vrijdag 1 oktober - Tweedaagse 2027

⚠ **RECTIFICATIE Datum Tweedaagse 2027**

Anders dan aan het einde van onze geslaagde Tweedaagse 2026 werd medegedeeld, vindt de **PMMBO Tweedaagse 2027** dus plaats op:

👉 **Donderdag 30 september & Vrijdag 1 oktober 2027** (en dus NIET op 7 & 8 oktober).

donderdag 18 maart - Jaarvergadering & Studiedag 2027

- **Datum:** Donderdag 18 maart 2027

- **Inhoud:** De jaarlijkse PMMBO Ledenvergadering gecombineerd met een inspirerende studiedag boordevol actuele thema's voor OR-leden en ambtelijk secretarissen.

---

7. Intervisiegroep voor OR-voorzitters in het mbo

Voorzitters van ondernemingsraden in het mbo: sparren met collega's, leren van elkaar en samen sterker staan!

Voorzitter zijn van een ondernemingsraad in het mbo is een mooie, maar soms ook best uitdagende rol. Je bent gesprekspartner van het college van bestuur, bewaakt de medezeggenschap, geeft richting aan het werk van de OR en probeert tegelijkertijd de verbinding met medewerkers en organisatie te behouden.

Maar met wie bespreek je eigenlijk jouw dilemma's, lastige situaties en vragen over het voorzitterschap? Wie begrijpt de dynamiek van het mbo, de bestuurlijke verhoudingen en de soms ingewikkelde positie van een OR-voorzitter?

Daarom willen we een intervisiegroep vormen van voorzitters van ondernemingsraden in het mbo.

Een plek waar je met collega-voorzitters ervaringen kunt uitwisselen, dilemma's kunt onderzoeken en elkaar verder kunt helpen. Geen cursus, geen formeel overleg en geen vastomlijnde agenda, maar een open en vertrouwelijke omgeving waarin de praktijk centraal staat.

We gaan met elkaar in gesprek over vragen als:

- Hoe geef je richting aan een OR en zorg je dat de raad als team functioneert?
- Hoe bouw je een goede, maar ook kritische relatie op met het college van bestuur?
- Hoe ga je om met spanningen, uiteenlopende belangen en lastige besluitvorming?
- Hoe vergroot je de invloed en slagkracht van de medezeggenschap?
- Hoe houd je als voorzitter plezier, energie en scherpte in je rol?

Iedere voorzitter brengt eigen ervaringen, inzichten en vragen mee. Juist de verschillen tussen organisaties en persoonlijke aanpakken maken het gesprek waardevol.

Want je hoeft het als OR-voorzitter niet allemaal zelf uit te vinden.

Lijkt het je waardevol om periodiek met andere mbo-OR-voorzitters bij elkaar te komen? En wil je bijdragen aan een netwerk waarin we elkaar inspireren, uitdagen en versterken?

Sluit je aan en doe mee!

Stuur een bericht als je belangstelling hebt naar **Wouter van der Toorn** **wouter@pmmbo.nl**. Bij voldoende interesse brengen we de groep bij elkaar en bepalen we samen de vorm en frequentie van de bijeenkomsten.

Samen leren, samen reflecteren en samen sterker staan voor medezeggenschap in het mbo.

---

8. Terugblik & Handige Links

- **Terugblik Tweedaagse 2026 ("OR-werk is Écht werk"):** Was u erbij of wilt u de sfeer proeven? De presentaties en de fotogalerij staan online! Bekijk de foto's van inspirerende workshops en waardevolle gesprekken op onze website.
- **Zoeken in Kamerbrieven mbo:** Wist u dat PMMBO een handige zoekfunctie biedt voor alle relevante brieven van de regering en besluiten over het mbo? Raadpleeg de databank via pmmbo.nl/zoeken-in-brieven-mbo-regering/.

Colofon & Contact

Het Platform Medezeggenschap MBO (PMMBO) staat voor u klaar met kennis, ondersteuning en belangenbehartiging.

E-mail: secretaris@pmmbo.nl | **Telefoon:** 06 – 53841728 | **Website:** www.pmmbo.nl

© 2026 Platform Medezeggenschap MBO (PMMBO)